

รูปแบบการขนส่งของอุตสาหกรรมประมงในจังหวัด
สมุทรสาคร และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

นางสาว สิริลักษณ์ วิจารย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาผังเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-971-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017737

๐๑๗๘๐๗๕๙๑

TRANSPORTATION PATTERN OF FISHERIES INDUSTRY
OF SAMUT SAKHON PROVINCE AND ITS HINTERLAND

Miss Siriluck Wijarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning
Department of Urban and Regional Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

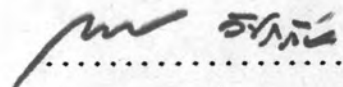
ISBN 974-578-971-2

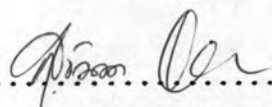
หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการขนส่งของอุตสาหกรรมประมงในจังหวัดสมุทรสาครและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง

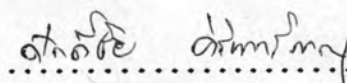
โดย นางสาวสิริลักษณ์ วิจารณ์
ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย คีรินทร์ภาณุ

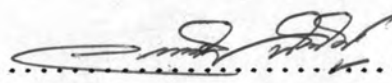
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

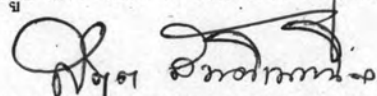

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัจฉนา ชาดานิติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย คีรินทร์ภาณุ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณศิลป์ พิระพันธ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สฤต สันติเมทนีดล)

สิริลักษณ์ วิจารณ์ : รูปแบบการขนส่งของอุตสาหกรรมประมงในจังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่
เกี่ยวเนื่อง (TRANSPORTATION PATTERN OF FISHERIES INDUSTRY OF SAMUT SAKHON
PROVINCE AND ITS HINTERLAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ศักดิ์ชัย ศิริจันทร์ภาณุ, 168 หน้า.
ISBN 974-578-971-2.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงรูปแบบการขนส่งของอุตสาหกรรมประมงในจังหวัดสมุทรสาคร
และพื้นที่เกี่ยวเนื่อง เพื่อเสนอแนวทางรูปแบบการขนส่งที่เหมาะสมกับแหล่งที่ตั้ง

ผลจากแบบสอบถามชาวประมงในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 104 ราย และจากแบบสอบถาม
โรงงานอุตสาหกรรมประมง 41 ราย ปรากฏว่ามีการขนส่งสัตว์น้ำด้วยรถยนต์บรรทุก ร้อยละ 68 เรือ
ร้อยละ 32 ส่วนการขนส่งสินค้าของโรงงานอุตสาหกรรมประมงใช้รถยนต์บรรทุก ร้อยละ 81 เรือร้อยละ
19 การขนส่งด้วยรถยนต์บรรทุกได้รับความนิยมเพราะ มีโครงข่ายการคมนาคมครอบคลุมทั่ว
อัตราค่าขนส่งต่ำ รักษาคุณภาพสัตว์น้ำได้ดี และสามารถเลือกใช้ขนาดพาหนะให้เหมาะสมกับปริมาณสินค้า
การขนส่งด้วยรถยนต์บรรทุกนี้ผู้ขนส่งจะเลือกใช้เส้นทางที่สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายมากที่สุด โดยให้ความสำคัญ
สำคัญต่อบัญชีต่าง ๆ คือ ระยะทาง สภาพเส้นทาง และการตั้งด่านตรวจ สำหรับปัญหาการขนส่งด้วย
รถยนต์บรรทุก ได้แก่ 1) การจราจรติดขัด 2) ด่านตรวจ ส่วนปัญหาการขนส่งด้วยเรือคือ
1) อัตราค่าขนส่งสูง 2) ใช้เวลามาก และ 3) ในกรณีที่ขนส่งสัตว์น้ำจะทำให้เกิดการเน่าเสียได้ง่าย
ค่าขนส่งสินค้าจะบรรทุกได้ในปริมาณน้อย

นอกจากนี้ยังได้เสนอให้มีการเพิ่มเนื้อที่ถนน การลดปริมาณจราจร รวมถึงการปฏิบัติตาม
กฎหมายการขนส่ง และเสนอให้มีการพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำ โดย 1) การศึกษาเกี่ยวกับการขนส่ง
ทางน้ำ 2) วิธีการทางกฎหมาย 3) การขุดลอกคูคลอง 4) การพัฒนาสมรรถนะของเรือ และ
5) การสร้างท่าเรือรับส่งสินค้า

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางแผนภาคและเมือง
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ สิริลักษณ์ วิจารณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Sakchai Kirinjanon
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

SIRILUCK WIJARN : TRANSPORTATION PATTERN OF FISHERIES INDUSTRY OF SAMUT SAKHON PROVINCE AND ITS HINTERLAND. THESIS ADVISOR : ASSO. SAKCHAI KIRINPANU, 168 PP. ISBN 974-578-971-2.

The objective of this study is to examine transportation patterns of the fisheries industry of Samut Sakhon province and its hinterland, in order to purpose an efficient transportation route.

According to a questionnaire given to one hundred and four fishermen of Samut Sakhon province and fourty-one companies of the fishery industry, there are two mean for the transportation of marine animal. Sixty-eight percent by truck and thirty-two percent by boat. The transportation of merchandize of the fishery industry plant is eighty-one percent by truck and nineteen percent by boat. The transportation by truck is more popular because its network is extensive, low freight rates, marine animals be good quality, a vehicle that fit the quantity of goods can be chosen. By considering distance, route characteristic and inspection points, the cheapest route can be selected. However the transportation by truck and boat causes some problems. There are two problems of transportation by truck: 1) heavy traffies and 2) inspection points. The transportation by boat may face the problems of 1) high freight rates 2) time consuming 3) the long-time by boat may decay the quality of marine animals.

It is mandatory that the present system of transportation by truck and boat be improved. The problems of transportation by truck can be reduced by building more ways, solving traffic congestion and enforcing transportation laws. The transportation by boat can be improved; there are five method: 1) water route study project 2) legal procedures 3) man-made waterways 4) improving the efficiency of boats 5) building ports.

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางแผนภาคและเมือง
ปีการศึกษา ๒๕๓๓

ลายมือชื่อนิติต *ศิริลักษณ์ วิจิตร*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ศก.โก สักชาน*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย คีรินทร์ภานุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึงคณาจารย์ภาควิชาการวางแผนภาค และเมือง ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และขอกราบ ขอบพระคุณอาจารย์ ดร. สฤต สันติเมทนีดล ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดถึง หน่วยงานต่าง ๆ ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย และเนื่องจากทุกการวิจัยบางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งให้กำลังใจและสนับสนุนด้านการเงิน มาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อนพ้องเมือง 11 ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สิริลักษณ์ วิจารณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนที่.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. จังหวัดสมุทรสาคร.....	15
3. การทำประมงและอุตสาหกรรมประมง.....	42
4. การวิเคราะห์รูปแบบและประสิทธิภาพการขนส่ง.....	97
5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	152
บรรณานุกรม.....	158
ภาคผนวก.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	168

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ประเภทและปริมาณยานพาหนะบนทางหลวงในจังหวัดสมุทรสาคร.....	24
2.2 จำนวนประชากรจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2530.....	30
2.3 จำนวนและความหนาแน่นของประชากร.....	31
2.4 ผลิตภัณฑ์จังหวัดของภาคตะวันตกปี 2521-2525.....	33
2.5 ผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสาครปี 2521-2525 ราคาคงที่ปี 2515.....	34
2.6 ผลิตภัณฑ์ภาคตะวันตกปี 2521-2525 ราคาคงที่ปี 2515.....	35
2.7 ผลิตภัณฑ์ภาค ผลิตภัณฑ์ภาค/คน ปี 2525 และ 2530 ราคาคงที่ปี 2515	36
2.8 มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงและอุตสาหกรรมปี 2525.....	39
2.9 มูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาประมงและอุตสาหกรรมปี 2530.....	40
2.10 ผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสาครปี 2526-2530 ราคาคงที่ปี 2515.....	41
3.1 จำนวนเรือประมงจดทะเบียนในประเทศไทย แยกตามรายจังหวัด ปี 2526-2530.....	43
3.2 จำนวนเรือประมงจดทะเบียนของจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงครามและ ประจวบคีรีขันธ์ แยกตามขนาดและวิธีการทำประมง พ.ศ. 2530.....	44
3.3 จำนวนร้อยละของแหล่งประมงที่ชาวประมงในจังหวัดสมุทรสาครและพื้นที่ เกี่ยวเนื่องนิยมทำการประมง.....	47
3.4 ร้อยละของท่าขึ้นปลาที่ชาวประมงนำสัตว์น้ำไปขึ้น.....	48
3.5 ปริมาณและมูลค่าสัตว์น้ำทะเลที่สะพานปลาสมุทรสาครปี พ.ศ. 2520-2529	53
3.6 ปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับจากธรรมชาติและจากการเพาะเลี้ยง ปี 2519-2528.....	57
3.7 ลักษณะการผลิตและแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม.....	59
3.8 ประเภทและขนาดของอุตสาหกรรมประมง.....	60
3.9 ปริมาณสัตว์น้ำทะเลสดที่ใช้ในการผลิตแต่ละประเภทอุตสาหกรรมใน จังหวัดสมุทรสาครปี พ.ศ. 2525-2529.....	67

3.10 ปริมาณสัตว์น้ำทะเลสดที่ใช้ในอุตสาหกรรมประมงในจังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2527-2529.....	68
3.11 ปริมาณสัตว์น้ำที่สะพานปลาสมุทรสาครและปริมาณที่ใช้ในอุตสาหกรรมใน จังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2527-2529.....	69
3.12 จำนวนโรงงานและแรงงานของอุตสาหกรรมประมงใน เขตอำเภอเมือง แยกตามตำบลปี พ.ศ. 2529.....	70
3.13 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมงประเภทต่างๆ ในเขตอำเภอเมือง กระจายตามตำบล พ.ศ. 2529.....	73
3.14 จำนวนแรงงานของอุตสาหกรรมประมงประเภทต่างๆ ในเขตอำเภอเมือง กระจายตามตำบล พ.ศ. 2529.....	74
3.15 ขนาดของโรงงานอุตสาหกรรม.....	87
3.16 จำนวนโรงงานและแรงงานของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท แยกรายจังหวัด	88
3.17 ที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมแต่ละประเภท.....	90
3.18 การจัดอันดับของปัจจัยการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมประมง	91
3.19 แหล่งตลาดของสินค้าอุตสาหกรรมประมง.....	92
4.1 การขนส่งสัตว์น้ำ ณ สะพานปลาสมุทรสาคร พ.ศ. 2520-2529.....	104
4.2 ปริมาณจราจรเฉลี่ยต่อวัน และช่องจราจร.....	141
4.3 ระยะทาง ระยะเวลา และค่าขนส่งจากท่าขึ้นปลาไปยังสะพานปลา สมุทรสาคร.....	143
4.4 เปรียบเทียบการขนส่งสินค้าด้วยรถยนต์และเรือจากสมุทรสาครไป กรุงเทพมหานคร.....	145
4.5 เปรียบเทียบการปรับราคาน้ำมันครั้งที่ 1 และ 2.....	147

สารบัญแนบที่

แนบที่

หน้า

1.1	ขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	4
2.1	ที่ตั้งจังหวัดสมุทรสาคร.....	17
2.2	ประเภทและชุดดิน.....	19
2.3	โครงข่ายการคมนาคมเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่น.....	22
2.4	เส้นทางคมนาคมและปริมาณการจราจรในจังหวัดสมุทรสาคร.....	23
2.5	ลำคลองสายสำคัญในจังหวัดสมุทรสาคร.....	26
2.6	การแบ่งเขตการปกครองระดับตำบลของจังหวัดสมุทรสาคร.....	29
3.1	แหล่งทำประมงทะเลของประเทศไทย.....	46
3.2	ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งทำประมงและทำซีพปลา.....	50
3.3	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมงรายตำบลในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร.....	71
3.4	จำนวนแรงงานอุตสาหกรรมประมงรายตำบลในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร.....	72
3.5	ที่ตั้งอุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง.....	80
3.6	ที่ตั้งอุตสาหกรรมถนอมและปรุงแต่งอาหารทะเล.....	81
3.7	ที่ตั้งอุตสาหกรรมน้ำปลา.....	82
3.8	ที่ตั้งอุตสาหกรรมปลาป่น.....	83
3.9	ที่ตั้งอุตสาหกรรมห้องเย็น.....	84
3.10	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมประมงในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง.....	89
4.1	เส้นทางคมนาคมระหว่าง ตราด-สมุทรสาคร.....	111
4.2	เส้นทางคมนาคมระหว่าง จันทบุรี-สมุทรสาคร.....	112
4.3	เส้นทางคมนาคมระหว่าง ระยอง-สมุทรสาคร.....	113
4.4	เส้นทางคมนาคมระหว่าง สตูล-สมุทรสาคร.....	114

4.5	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	ภูเก็ต-สมุทรสาคร.....	115
4.6	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	ระนอง-สมุทรสาคร.....	116
4.7	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	ปัตตานี-สมุทรสาคร.....	117
4.8	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สงขลา-สมุทรสาคร.....	118
4.9	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สุราษฎร์ธานี-สมุทรสาคร.....	119
4.10	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	ชุมพร-สมุทรสาคร.....	120
4.11	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	หัวหิน-สมุทรสาคร.....	121
4.12	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม.....	125
4.13	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสาคร-นครปฐม.....	126
4.14	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสาคร-โพธาราม.....	127
4.15	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสาคร-สุพรรณบุรี.....	128
4.16	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสาคร-ประจวบคีรีขันธ์.....	129
4.17	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสาคร-กรุงเทพมหานคร.....	134
4.18	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สมุทรสงคราม-กรุงเทพมหานคร.....	135
4.19	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	โพธาราม-กรุงเทพมหานคร.....	136
4.20	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	สุพรรณบุรี-กรุงเทพมหานคร.....	137
4.21	เส้นทางคมนาคมระหว่าง	ประจวบคีรีขันธ์-กรุงเทพมหานคร.....	138
4.22	เส้นทางน้ำระหว่างจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดใกล้เคียง.....		139
4.23	เส้นทางคมนาคมที่เกิดจากการพัฒนาการขนส่ง.....		151

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

3.1	ผังทางเดินสินค้าสัตว์น้ำทะเลสด ที่สะพานปลาสมุทรสาคร พ.ศ.2529...	55
-----	---	----